

Visky András

Apátlan, regényrész

544

kora reggel vagy hajnalban, mindig keverem, vajon melyik van előbb, nem tudom, a pitymallat ki van zárva, a lágerben nem pitymallik, a pitymallatot érthető okokból betiltotta a Pártközpont, minden más szóba jöhet a pitymallást kivéve

545

kora reggel, amikor némán hasad a hajnal, Anyánk halálos csöndben öltözködik, magára húzza dermesztő munkaruháját, tegnapról maradt hideg teát kortyol, oda-készített málékenyeret majszol hozzá, közben a töredező szürkeséget bámulja, a barakkban hullámzó pára árnyalatait

546

Anyánk nem reggelizik, csak a gyermekei iránt érzett kötelességből eszik néhány falatot, hiába olvadnak el a szájába kényszerített málékenyérdarabkák, nehezen nyel, sokáig tartja a teát a szájában, mély levegőt vesz, megpróbálja még egyszer, nem megy, pedig mennie kell, még mielőtt a barakkunk elé érne a menetoszlop, a napi szakaszt is el kell olvasnia a Bibliából

547

te ne gyere velem, Jézusom, fohászkodik magában Anyánk, maradj itt a gyerekekkel, én beérem ennyivel, ez a te ambíciód, hogy mindenütt jelen legyél, csak arra jó, hogy sehol ne legyél ott, ahol éppen szükség van rád, mi is jól befürödtünk veled, láthatod, föl kellene adnod végre ezt az ubikvitási programot, neked is könnyebb volna, és nekem is, miért kell ilyen szavakat használni, kinek jó ez, ubikvitás, ez aztán mindent elmond, te meg a férjem tudtok ilyeneket kitalálni, atyáéig, függőbetegek vagytok mind a ketten, bizony, ő az istenfüggőségtől, te meg, szegény, az emberfüggőségtől szenvedsz, és erre nincs gyógyír

548

kinyitja a könyvet, olvas a tompa fényben, hangtalanul fölnevet, ha csak úgy nem, mondja, becsukja, majd kimegy a barakk elé, gyakorlott mozdulatokkal fölszáll a mozgó menetoszlopra, mint Budapesten a házuk előtt visító sárga villamosra

549

a sárga villamos, Uramisten!, hogy szereti még mindig, el kellene már szakadni végre Budapesttől, olykor a román puszta szállongó porában, esőben vagy ködben is megjelenik Anyánk előtt a város, fejjel lefelé, a Vásárcsarnok és a Liget, a Nyugati Pályaudvar és a Ferenc József híd, távozz tőlem, Sátán, ne kísérts, a villamos, igen, mindig visitott, amikor eléjük ért, a gyönyörűségtől beleremegtek az ablakok, és nagyot sikít akkor is, amikor fölfut a keskeny vashídra, ahol Anyánk először csókolózott életében, az éjszakai, üres villamos vitrinében

550

Anyánk éles visitást hall minden reggel, amikor a menetszlop a barakkunk elé ér, föl sem néz, pontosan tudja, mikor kell kimennie, előtte még két darab málékenyeret töm a zsebébe, felénk fordulva áldást mond, pokrócot igazít, ámen, indul

551

amint meglátja, Nadia asszony kilép a sorból, mutatja Anyánknak, hogy elé álljon, tessék, oda, gyöngéd mozdulattal mintha hellyel kínálná Anyánkat, de nem udvariaságból, egyszerűen csak szemmel akarja tartani, kifogni, ha elájul, hast du gegessen?, kérdezi, ettél?, ich habe es versucht, feleli rá Anyánk, megpróbáltam, und erfolgreich?, faggatózik tovább Nadia, és sikerült?, Anyánk apró legyintéssel válaszol, a mai napot kibírom, elég minden napnak a maga baja

552

mióta bepisilek, Anyánk maga mellé vesz a szalmaágyon, azt szeretem a legjobban, ha ő oldalt fekszik, én meg háttal neki, fejem így éppen a két szépséges melle közé kerül, hátammal a hasát, fenekemmel meg az ölét és a combjait érzem, édes lehelete a hajszálaimat simogatja, már ettől a mennyei ritmustól is el lehet aludni, sőt elszenderedni, csupa gyönyörűség

553

örülök, hogy megszülettem és Anyánk mellett lehetek, és imádkozhatom az Apánkért, akiről nincs semmi emlékem, sem a hangját, sem az érintését, sem leheletének vagy erős mellkasának az illatát nem ismerem, pedig biztosan a karjába vett és a nevémen szólított, még az is lehet, hogy föl-földobált és kifogott, én meg diadalmasan nevettem, mintha én fogtam volna ki őt, és nem ő engem, így mehetett ez, amikor börtönbe nem zárták, és most már sem én őt, és ő sem engem, már nem tudjuk kifogni egymást, amikor zuhanunk

554

az apa szóról a börtön jut az eszembe, a börtönt jól el tudom képzelni, pedig sem saját apámat, sem pedig börtönt nem láttam sohasem, magam előtt látom mégis, lehet, hogy egyszerűen csak azért, mert ezzel a tudással születünk, és a börtön eleve bennünk van, minden egyes emberrel a világra jön egy jókora, sokcellás fogda, amikor megszületünk, még karcser is van bennünk, valahol a lelkünk legmélyén biztosan, kopott vaságyak hideg szagát hozzuk magunkkal, és a nyirkos priccsek fanyar kigőzölgését, vastag börtönőrök egyszótagos szavakat vakkantanak bennünk, ettől vagyunk emberek, semmi mástól, arra várunk, hogy valaki szabadon engedjen bennünket magunkból, de nem jön senki, a velünk született fogság teljesedik ki bennünk, így telik el az életünk

555

az még nem biztos, hogy a lányok is egy jókora börtönnel születnének a testükben, mint mi, fiúk, lehet, hogy ők nem, ennek még utána kell járnom, a fiúkról viszont már biztosan tudom, Anyánk testének sokféle illata mindenesetre nem a börtönt juttatja az eszembe, boldogan alszom el mellette, és alig várom, hogy megébredjek és újra boldogan elaludjak ismét, amikor meg fölkel mellőlem, eljátszom, hogy nem veszek észre semmit, és mélyen alszom tovább, így minden mozdulatát végigkövethetem mindaddig, amíg be nem húzza maga mögött a náddal pólyált, huzatos deszkaajtót, akkor fölkelek, az ablak elé állok és megvárom, hogy fölszívja a menetoszlopot a kód vagy a por, vagy a vékony eső, vagy a sűrű hóhullás

556

Apánkat nemcsak nem ismerem, hanem bizony nem is ismerem fel, micsoda istentelenség, ingatják a fejüket a testvéreim, és én érzem, hogy igazuk van, és azt is, hogy nem ez az igazság, kinyitják találomra a családi fényképalbumot, ráböknek egy csoportképre, ki az apád?, kérdezik szigorúan, és én nem tudom, ki az apám, rémületemben összevissza mutogatok, mint valami eszement

557

sok-sok gombostűfejnyi, egyforma folt egy fehér templom előtt a recés szegélyű fotón, a templom sötét szája szélesre tárva mögöttük, arra készül éppen, hogy elnyelje és megmeméssze ezeket az ismeretlen embereket, közöttük van az én apám is valahol, én meg nem ismerem fel őt, mozdul meg, apácska, rebegem, de hiába, hol az Istenben van az apám, Istenem?!, imádkozom némán, de nem jön semmiféle válasz az égből, becsukom a szemem, hogy jobban halljam a belső hangot, de hát se kép, se hang, semmi, pedig Anyánk szerint a belső hangban nem csalatkozhatunk, mert az a léleké

558

visszhangzik bennünk az Isten, halljátok?, kérdezi Anyánk lelkesen az esti zsoltár felolvasása után, és hosszú szünetet tart, én meg nézem szép, finom arcát, és hallom is a barakk csendjében Isten visszhangjait, pontosan azt és pontosan úgy, ahogy Anyánk hallja, most meg, a fényképet nézve, nem hallok semmit, süket csend és istentelen örvénylés, lehet, hogy nincs is bennem lélek, ez a büntetése azoknak, akik nem ismerik fel az apjukat, nagyon is érthető

559

a testvéreim elszánt csapata félrehúzódik, összeül a kupaktanács, hogy megbeszéljék, milyen büntetés jár nekem, ráadásul visszaeső bűnös vagyok, jelenti ki Ferenc testvérem, aki apám nevét viseli, megátalkodottan nem ismerem fel a saját apámat, mondja, és ez tűrhetetlen, pedig csak rá kellene néznom, azaz Ferenc testvérré magára, az elsőszülöttségi jogok büszke birtokosára, és máris fölismerném, és végre lenne apám nekem is, de én nem, sehogyan sem, csak nekem nincs apám a barakkban, csak én egyedül vagyok apátlan a hét gyerekből, de lehet, hogy az egész telepen nincs senki hozzám hasonló

560

félrevágott mandulaszemek, adyendrésen ívelt, nemes ajkak és fehér márványból kifaragott homlok, sorolja Ferenc testvér, és közben el is mutogatja magán a legfontosabb jegyeket, de én hiába meresztem a szememet, a gombostűfejek csak egymásra hasonlítanak, nincs fény a szemükben, legtöbbüknek szemük sincs, ráadásul egyik sem tűnik adyendrésnek, pedig Ferenc testvér, elismerem, meggyőzően adta elő, mire kellene összpontosítanom

561

egyedül Péter marad velem a kijelölt sarokban, de ő sem irgalomból, őt nevezték ki őrszemnek a nagyok, nehogy elszökjek és elbújjak a barakk mögötti kommunista kukoricásban, Péter nem tud futni a lebénult lábaival, járni is alig, feladatát tökéletesen teljesíti mégis, egészen közel húzkodja magát hozzám, átöleli a derekamat és rám helyezi nyomorult kis testének a teljes súlyát, hogy eszembe se jusson kereket oldani, így várjuk, egymást átölelve a napi ítéletet, mint a kedvenc tanítvány meg Jézus azon a nevezetes utolsó vacsorán

562

veszélyesen jól futok és átkozottul hajlékony vagyok, ha büntetés elől kell menekülnöm, mindenki tudja, és ha valahogy sikerül megszöknöm, nem jövök elő egész nap, megvárom, amíg Anyánk megérkezik a napi munkából, hogy végre megmagyarázza, mi az, hogy adyendrész, de amikor magához ölel és én is átölelhetem, mindent

elfelejtek, egymást biztatva örülünk, hogy saját lábán jött haza, a lányok utasításait követve kihámozzuk a bakancsából meg a munkaruhából, nedves rongyokkal letöröljük róla a port, a testére ragadt apró hulladékokat, kimossuk a sebeit a lábán meg a feltört tenyerén

563

amíg csak egyetlen könyvünk volt, Anyánk Bibliája, addig jól ment a sorom nekem is, de ennek hamar vége szakadt, megjött Nényuka az ikrekkel, a vastag szemüveget viselő Lídiával és a zömök Pállal, és magával hozta a harmonikázó gerincű családi fényképalbumot, hogy a fekete-fehér rosseb egye meg egyenként azt a sok ismeretlen fényképet benne, csak az apámat hagyja meg nekem, kérlelem aztán mégis a rossebet

564

apám is az ismeretlenek közé tartozik, villan belém, hogyan tehetne különbséget a rosseb, ha én se tudok, sehogyan sem jó, mindegy, amit megmondtam, megmondtam, a ti beszédek legyen igen: igen, és nem: nem, ami ezen felül van, az a gonosztól való, meg fogom kérdezni Anyánktól, mit jelent ez a rossebegyemeg, hogy legalább tudjam, mit mondtam meg, amit megmondtam és nem vonok vissza

Nagy Hajnal Csilla

Volja

TALÁN KÖLTŐI TÚLZÁS

hát szia, csak ideértél, nem, nem azt mondtam, hogy késtél, sőt, örülök is, hogy várnom kellett rád, megnyugtató, ismerlek, és ez azt jelenti, hogy teljes körültekintéssel abszolválad a feladatot, igen, az ideérkezés feladatát, hogy biztos senki sem követett, meg ilyesmi, na, érted,

gyere utánam,

ez egy nagyon precíz gép, odafigyel a lényegre, nem veszik el hülye részletekben, precízen táplálja beléd a vektorokat, vagy hogy is mondjam, micsodát, nem is tudnám megmondani, soha nem a tudományos részével foglalkoztam, egyébként hogy vagy, mi újság, minden rendben, hogy neked milyen jó kedved van, nahát, nahát, nahát, jójó, persze, igen, ami azt illeti, ez egy egészen jó napnak indult, nem avatlak be a részletekbe, de, avass csak nyugodtan, igen?, azt monddod?, hát akkor, van egy csaj, az a helyzet, hogy tegnap ismertem meg, és nem tudom, mi van benne, vagyis hogy mitől, hogy csinálja, de teljesen elaltatja a paranoiámat, egy ügynök is pont ezt tenné, haha, nagyon vicces, nem vagyok totál hülye, azért nem mondtam el neki semmit az égegyadta világon, érted, csak azt mondom, elkezdtünk beszélgetni ebben a